

Uppförande av miljöstation, Strömsholm

Antikvarisk kontroll

Strömsholm 8:1
Kolbäcks socken
Västmanlands län

Anna Ahlberg
Mia Jungskär

Uppförande av miljöstation, Strömsholm

Antikvarisk kontroll

Strömsholm 8:1
Kolbäcks socken
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM 050092

Anna Ahlberg
Mia Jungskär

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Slottet, 722 11 Västerås
Tel 021-15 61 00
Fax 021-13 20 76
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2008

Omslagsfoto: Den nya miljöstationen efter avslutade arbeten, foto Anna Ahlberg, Västmanlands läns museum.

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Anna Ahlberg, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-85397-65-5

Inledning

Strömsholm 8:1 skyddas som statligt byggnadsminne enligt förordningen om statliga byggnadsminnen m.m.(1988:1229). Skyddet omfattar såväl Strömsholms slott som slottsparken och ridskolan. Området ligger i Hallstahammars kommun, i södra delen av Västmanlands län.

Statens fastighetsverk har sökt tillstånd från Riksantikvarieämbetet för att uppföra av en miljöstation inom fastigheten Strömsholm 8:1. Tillstånd därtill gav enligt beslut daterat 15 april 2005. Västmanlands läns museum (VLM) har deltagit i projektet som antikvarisk kontrollant. Kontrollen har utförts under år 2005 av Anna Ahlberg, rapporten har sammanställts av Mia Jungskär, båda byggnadsantikvarier vid Västmanlands läns museum.

Bild 1: Miljöstationens läge i Strömsholm.

Historik

Byggnadsminnet Strömsholm 8:1 består av Strömsholms slott, slottsparken samt Strömsholms ridskola. Gustav Vasa uppförde det ursprungliga Strömsholms slott men den byggnad vi ser idag har mycket lite gemensamt med det hus han lät anlägga på platsen.

Vasaslottet togs så småningom över av Karl X Gustav år 1654. Han gav det i sin tur till drottning Hedvig Eleonora i morgongåva. Efter kungens död gav Hedvig Eleonora i uppdrag till Nicodemus Tessin d.ä. att utarbeta ritningar till ett nytt slott.

Bild 2: Miljöstationen från sydväst.

Vid slutet av 1660-talet var ritningarna klara och det gamla slottet revs. Det nuvarande slottet uppfördes av den holländske murmästaren Krin Claesson Reimund.¹ Arbetet gick fort och efter tre år stod byggnaden under tak. Det dröjde dock att färdigställa inredningarna som inte var klara förrän under Gustav III:s tid. Vid jämförelser med kopparstick från 1699 och Gripenhielms mälarkarta från 1689 ser man att slottet till stor del är orört sedan uppförandet till idag.²

Anläggningen Strömsholm har anor i hästuppfödning och stallverksamhet som är i stort sett lika gamla som det nuvarande slottet. De finns dokumenterade från 1600-talet. Under perioden 1868-1968 hade Arméns rid- och körskola sin verksamhet på platsen och uppförde flera av de stallbyggnader som finns än idag.³ Numer drivs anläggningen av Ridskolan Strömsholm. Föreningen stöts av Strömsholmsakademien som verkar för rid- och körkonsten samt ridsportens bevarande. Ridskolan är även sport- och ridutbildningens riksanläggning.⁴

Uppförande av miljöstation

Det har funnits olika förslag på placering av en ny miljöstation i Strömsholm men flera har förkastats av de boende. Den nuvarande placeringen nordväst om ridskolan är godtagbar ur antikvariskt hänseende. Det är svårt att passa in en miljöstation i den känsliga kulturmiljön, men den valda platsen innebär att den hamnar i utkanten av byggnadsminnet. Tidigare har det funnits en mindre miljöstation vid korsningen Herrskogsvägen och Clas Thotts väg.

Det ursprungliga förslaget hade endast inhägnad kring miljöstationens norra kortsida samt västra långsida. Vid kontakt med Västmanlands läns museum föreslogs att planket skulle

¹ Eriksson, Anders (2001) VLM rapport 2001:B23

² Eriksson, Anders (2001) VLM rapport 2001:B23

³ Statens fastighetsverks hemsida

⁴ Ridskolan Strömsholms hemsida

uppföras även på den östra sidan samt på vardera sida om infartsvägen på den södra kortsidan. Detta skulle dölja miljöstationen mot ridskolan och mot byggnaden i söder.

Bild 3: Miljöstationen från norr.

I det första förslaget skulle staketet utformas i delvis hyvlad panel med korslagda plankor. Färgsättningen skulle gå i grått och grönt. Antikvarisk kontrollant förespråkade en enklare utformning av staketet och en färgsättning som bättre stämde in med kringliggande bebyggelse. Staketet utfördes istället enbart i ohyvlade brädor i två bredder som målades med Falu rödfärg. Inhägnaden har trappats av i etapper för att följa den ojämna terrängen, denna förändring godkändes av Riksantikvarieämbetet. Trots avtrappningen fick marken i norr fyllas ut ca. en meter på grund av den starka lutningen. Innanför staketet har markytan grusats.

Bild 4: Det ursprungliga förslaget var mer likt denna miljöstation i Kolbäck.

Resultat

Arbetet har genomförts under kontinuerlig kontakt med antikvarisk kontrollant. Slutresultatet överensstämmer med inlämnade handlingar och överenskomna förändringar. Placeringen och utformningen är enkel men diskret och sticker inte ut onödigt mycket i landskapet. Arbetet godkänns ur antikvariskt hänseende.

Litteratur och källor

Litteratur

Eriksson, Anders (2001) *Strömsholms slott - Flyttning av receptionsdisk*, Rapport 2001:B23, Västmanlands läns museum

Hemsidor

Statens fastighetsverks hemsida, www.sfv.se, besökt 2008-01-28

Strömsholms ridskolas hemsida, www.stromsholm.com besökt 2008-01-28

Bild 5: Miljöstationen under uppförande.

Bild 6: Miljöstationen på håll i landskapet utmarkerad med pil.

Administrativa uppgifter

<i>Västmanlands läns museums dnr:</i>	VLM 050092
<i>VO Kulturmiljö; projektnr:</i>	30-514
<i>Riksantikvarieämbetets dnr:</i>	311-279-2005
<i>Fastighetsbeteckning:</i>	Strömsholm 8:1
<i>Landskap:</i>	Västmanland
<i>Län:</i>	Västmanland
<i>Socken:</i>	Kolbäcks socken
<i>Kommun:</i>	Hallstahammar
<i>Ägare-beställare:</i>	Statens fastighetsverk/ Hallstahammars kommun
<i>Entreprenör:</i>	Hallstahammars kommun Kontakt: Lennart Jonforsen, teknisk chef
<i>Antikvarisk kontroll:</i>	Västmanlands läns museum Antikvarisk kontrollant Anna Ahlberg Slottet 722 11 VÄSTERÅS Tele: 021-15 61 26

– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Slottet, 722 11 VÄSTERÅS
Tele: 021-15 61 00 • Fax: 021-13 20 76 • E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-85397-65-5